

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Sufficiens auxilium propter priora peccata adultis nonnunquam denegari,
senserunt Henricus, & alij. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

igitur eos optima ratione, & ostendit propinquiores esse salutem, quam maledictio, & reprobationi; quia licet in peccatum prolapsi essent, operibus tamen misericordiam, quae ministris Euangelij praestiterunt, & adhuc praestabant, Deo misericordiam essent impetraturi. Neque enim iniustus, & infidelis est Deus, qui promissionis suae, quam misericordibus fecit, obliuiscatur.

Obiter tamen obseruandum est, hoc loco non tam respicere Apostolum ad promissionem Dei, quam de retributione vitae aeternae bonis iustorum operibus spondit, quam ad illam, qua misericordiam, & remissionem peccatorum misericordibus promisit. Cum vero Concil. Trid. sess. 6. cap. 16. dicit proponenda esse iustis hominibus Apostoli verba 1. ad Cor. 15. *Abundantes in omni opere bono, & ad Hebr. 6. Non enim iniustus est Dominus: recte admonet haec, & similia proponenda esse iustis hominibus, quia non minus, imo magis promissa est bonis iustorum operibus aeterna vita, quam impiorum bonis operibus peccatorum remissio. Cum ergo non sit iniustus Deus, vt obliuiscatur eius, quod impijs, & sceleratis pollicitus est, multo minus erit iniustus, vt non compleat id, quod iustorum operibus promisit.*

Porro Patres superius allegati, de baptismo etiam interpretatur illud ad Hebr. 10. *Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis iam non relinquuntur pro peccatis hostia: terribilis autem quaedam expectatio iudicij & ignis emulatio, quae consumptura est aduersarios: ac si diceret Paulus, non relinquuntur secundum baptismum; quorum interpretatio mihi etiam non probatur. Paulus etenim in illo cap. paucis antea verbis, dum excellentiam sacerdotis Christi praedicaret ipsum sacerdotibus veteris testamenti anteposuit, quod illi eandem hostias quotidie repeterent, ipse autem Christus vna sola oblatione consummaverit, & expurgauerit omnia. Deinde aliquibus interiectis infert, voluntarie peccantibus non superesse nouam hostiam, & oblationem (id enim significat verbum, *non relinquuntur*) sed antiqua, quam semel Christus noster sacerdos obtulit, omnes esse expiandos.*

CAPVT II.

Sufficiens auxilium propter priora peccata adultis nonnunquam denegari, senserunt Henricus, & alij.

Nullus est inter Scholasticos, praeter Armeanum, qui dicat peccatum ex genere suo lege ordinaria Dei non posse remitti: sunt tamen non pauci, nec infimi nominis Theologi, qui censent, interdum propter priora peccata ita destitui homines per aliquam certam vitae periodum, vt nec sufficiens, & necessarium eis concedatur auxilium, quo obseruare valeant mandata credendi, penitentiae, & alia huiusmodi, atque peccata deuitare. Sententia est Henrici quod lib. 8. g. 5. tamen non nihil de ea dubitet. Sed clarius id docet Abulensis in 4. cap. Matth. 6. 12. Gregor. in 1. dist. 4. 6. quast. vnicuique circa solutionem. 3. dum in gnat secundam solutionem, Caietan. in cap. 19. Ioan. in illa verba. *Non poterant credere. Rossensis art. 2. 6. contra Luther. Ruardus Tap. in art. 7. pag. 254. qui licet asserat oppositam sententiam esse magis piam, hanc tamen putat esse doct. Patrum multo magis conformem. Viquez in 1. part. Tom. 1.*

Probant primo ex Scriptura Eccles. 7. *Considera opera Dei, quod nemo possit corrigere, quem ille deseruit.* Secundo Machab. 9. de Antiocho dicitur: *Operabat sceleribus Dominum, a quo non esset misericordiam consequuturus.* De Pharaone quoque passim Scriptura Exodi refert, induratum fuisse cor eius, ne signis, & portentis moueretur Ioan. 12. *Propterea non poterant credere, scilicet Iudaei, quia iterum dixit Isaias: Excacauit oculos eorum, & indurauit cor eorum. Et, quibus locis, & multis alijs, quos pro hac sententia refert Driedo, Scriptura significat, impossibile esse aliquibus, aut ad Deum conuerti, aut credere, aut denique bonis operibus consentire.*

Secundo probatur ex Patribus. Isidor. lib. de summo bono cap. 15. *Nonnulli, inquit, ita a Deo despicuntur, vel deplorare sua mala non possunt.* August. vero eiusque discipuli omnium clarissime id tradiderunt. Mitto autem multa August. testimonia, quibus docet, eos, qui reprobi sunt, & indurati, aut quorum Deus non miseretur, quia non vocat eos vocatione congrua, non posse Deo respondere: quale est illud libr. 1. ad Simplician. quast. 2. *Ad alios vocatio quidem peruenit, sed quia talis fuit qua moueri non possent, vocati quidem dici potuerunt, sed non electi.* Simile quid habetur de praedest. Sacerdot. cap. 6. & 8. de bono perseverant. cap. 8. & 14. de praedest. & gratia cap. 15. de natura, & gratia ca. 18. in Enchirid. cap. 103. His enim facile quis respondere possit, Augustin. ibi tantum asseruisse impossibilitatem sequentem, quae nascitur ex praesentia vocationis, & nullo modo tollit libertatem, atque facultatem faciendi oppositum: supposita tamen praesentia, cum qua conferretur, quia etiam supponitur effectus non futurus, impossibile est, cum ea recte operari. De qua impossibilitate sequenti, & de necessitate opposita, satis superque a nobis dictum est, disputatione 68. cap. 4.

Referam igitur huius Patris manifesta testimonia ad duas classes reducta, quibus hanc sententiam expressisse videtur. Prima est eorum in quibus dicit, neminem a Deo deseri, nisi ipse Deus ab homine prius deseratur: libr. ergo ad articulos sibi falso impositos artic. 7. sic ait: *Qui scilicet Deus, nisi prius deseratur, neminem deserit, & multos desertores ad se conuertit.* Quam sententiam ex ipso desumpsit Prosp. ad obiectiones Vincentianas, responsione 7. si liber ille ad articulos sibi falso impositos est August. multi enim putant, esse Prosper. *Ad obiectiones Vincentianas, desumpsit etiam & Fulgent. libr. 1. ad Monim. cap. 13. vbi ait: Iuste deseritur a Deo qui deserit Deum.* Et quod caput est: *Concilium Trident. sess. 6. cap. 11. de iustificatione eodem modo inquit: Deus namque sua gratia iustificatos non deserit, nisi ab eis deseratur.* Quae sane verba Patrum, & Concilij de gratia habituali nequeunt intelligi, vt sit sensus, neminem spoliari gratia habituali, nisi ipse prius peccato suo a Deo auertatur: tum quia Patres ibi contra Pelagium necessitatem gratiae adstruere moliebantur: cum hoc autem heretico quoties de gratiae necessitate disputabatur, nunquam de gratia habituali, aut de gratia remissionis peccatorum, sed de auxilio quotidiano ad recte viuendum, & tentationes superandas, Patribus fuit controuersa: tum etiam quia Concilium eo loco definit iustificatos obligari ad obseruationem manda-

Probatur haec opinio 1. ex Scriptura. Eccles. 7. Mach. 9. Ioan. 12. Propterea Isai. 6.

Driedo.

2. ex Patribus. Isidor. Augustin.

12.

1. Classificata simoniorum Aug. pro hac sententia. Prosp.

Fulgent. Concil. Trident. locus vrgens. 13.

torum ex auxilio Dei: hoc autem non est gratia habitualis, sed sancta cogitatio, qua ad eorum observationem excitamur: & eadem *sell. cap. 13.* ex ead. Aug. doctrina de perseverantia sic loquitur. Nemo sibi aliquid certo absoluta certitudine pollicetur, tamen si in Dei auxilio firmissimam spem collocare omnes debent: Subiungit rationem: Deus enim, nisi ipsi illius gratia deserint, sicut cepit opus bonum, ita perficiet operari velle, & perficere. Cum ergo particula, nisi, quæ vim habet, exceptivæ, semper affirmet id, quod in reliqua parte orationis negatur: vel neget, quod affirmatur: sensus illius sententiæ Aug. Deus nisi prius deseratur, neminem deserit, hic erit, Deus deserit illum, a quo ipse Deus deseritur, & neminem alium deserit. Illam enim propositionem, Nihil nisi Petrus disputat, logici ita exponunt, Petrus disputat, & nullus alius disputat. Sequitur ergo deum negare auxilium sufficientem peccanti, quod est, ipsum deserere, & nemini alteri illud negare.

Huc etiam spectat sententia Aug. eodem libro ad articulos sibi falso impositos artic. 15. ex quo desumpsit *Prosp. libr. ad obiectiones Vincentianas responsione. 15.* Nemini autem, inquit, Deus correctionis admittit viam, neque quemquam boni possibilitate disponat: quia qui se a Deo diuertit, ipse & velle, quod bonum est, & posse sibi abstulit. Ac si dicat: cum Deus neminem deserat, nisi ipse prius ab homine deseratur, atque ita nulli denegat auxilium, nisi propter peccatum, fit, ut nulli Deus ex se auferat possibilitatem recte operandi, sed quisquis ea caret, suo proprio merito illam amiserit.

Respondere posset aliquis, Aug. alios Patres, & Concilium loqui de auxilio efficaci, & congrua vocatione, non autem de sufficienti. Huic tamen responso duo obstant: vnum est, quod ille, qui caret auxilio efficaci, & suo peccato illud amittit quamvis dicatur sibi abstulisse hoc, quod est, velle bonum tamen non dicitur ipsum posse, aut possibilitatem boni perdidisse, sicut ait Aug. de eo, quem Deus deserit. Alterum est, quod licet auxilium efficace, & vocatio congrua aliquando denegetur propter priora peccata; prima tamen negatio efficacis auxilij, & congruæ vocationis nunquam est ex priori peccato, & ratione illius recte dicitur, Deus, quem vult indurat, pro sua scilicet voluntate, absque vlla præcedentium operum ratione. Quare ratione negationis huius prioris, falso diceretur Deus neminem deserere, nisi prius ab aliquo ipse desereretur.

In altera classe sunt alia testimonia, quibus docet August. hominem aliquando à Deo ita derelinqui, ut ei non imputetur, tunc non obtemperare, sed talem se præbuisse, ut ei cor obduraretur, & obtemperare non posset. Ita docet in expositione quarundam propositionum epistolæ ad Rom. cap. 62. Non ergo, inquit, hoc illi, scilicet Pharaoni, imputatur, quod tunc non obtemperavit, quando quidem obdurato corde obtemperare non poterat, sed quia talem se præbuit, cui cor obduraretur. Quod si eo tempore, cum non obtemperavit, haberet sufficientem auxilium, quo posset obedire, tunc ei imputaretur, non obtemperare. Cum vero multa illius libri postea retractaverit, hoc nunquam correxit.

Deinde libro de correptione, & gratia, ubi iam Episcopus de gratia Dei exactissime loquutus est, cap. 11. post medium de auxilio necessario homini, & Angelo ita scribit: Si autem hoc adiuto-

rium vel Angelo, vel homini, quam primum facta sunt, desisset, quoniam non talis natura facta erat, ut sine adiutorio posset manere, si vellet, non vique sua culpa cecidissent, adiutorium quippe desisset sine quo manere non possent: nunc autem quibus deest tale adiutorium, iam pena peccati est. Quæ sanc verba non de auxilio congruo, & efficaci, sed de sufficienti intelligenda sunt. Nam quicumque peccat, auxilio congruo, & efficaci caret: quibus nihilominus culpa imputatur: illud autem auxilium, de quo loquitur Aug. tale est, ut sine eo operantibus culpa non imputetur: hoc autem aliud esse nequit, quam sufficientem, & necessarium: cum ergo de illo dicat Aug. Nunc autem quibus deest tale adiutorium, pena peccati est, plane sentit, aliquibus hominibus nunc denegari, verum quia culpa eorum denegatur, ideo nihilominus imputari illis peccatum, quod tamen primo homini, aut Angelo non imputaretur, si absque vlla ipsorum culpa tale auxilium eis subtraheretur.

Tertio præcedens sententia hac ratione probatur. Sine gratia congrua, & efficaci nemo consentire potest, aut operari: ergo hæc gratia necessaria est ad operandum: atque ea denegatur omnibus, qui non operantur, prout oportet: ergo auxilium gratiæ necessarium non omnibus conceditur. Verum hoc argumentum non tam præcedentem opinionem confirmat, quam novam ingerit difficultatem: hæc enim gratia negatur omnibus qui peccant, etiam primo peccato: at opinio prædicta non asserit omnibus, qui peccant, sed quibusdam solum propter maxima peccata sufficientem auxilium denegari. Præterea præcedens opinio distinguit auxilium efficace, & sufficientem: hæc autem ratio probare videtur idem omnino esse, nam efficace auxilium necessarium est, si hæc ratio aliquid probat, necessarium autem, & sufficientem idem sunt. Itaque hæc rationem adduximus non tam, ut prædictam sententiam confirmaremus, quam ut difficultati, quam habet, faceremus satis.

CAPVT III.

Auxilium sufficientem nemini in hac vita deservire sententia est.

Opposita opinio communit omnium Scholasticorum calculo tandem ita probata est, ut plerique non dubitent, priori notam errorem incurrere. Asserit ergo, nemini in hac vita quantumvis obdurato, & rebelli auxilium sufficientem deservire, sed omnibus offerri. Ita docent *Adrian. m. 4. q. 1. de Penitentia, Dominicus Sotus 1. de natura & gratia cap. 18. Drielo de redempt. & captiv. gen. hum. 4. q. 1. Andreas de Vega libr. 13. in Concil. Trident. cap. 13. colligitur autem ex S. Thom. 3. p. 2. q. 86. artic. 1. ubi sententiam eorum, qui dicunt, aliquod peccatum penitentiam deleri non posse, erroris insinuat, vel quia tollere videtur hominis libertatem, vel quia derogant multum virtuti gratiæ, vel denique quia malitia hominis Dei misericordiam superaret; quæ omnia, vel eorum aliqua, sequuntur contra eos, qui affirmant, hominem in aliquo vitæ periodo auxilio sufficienti à Deo privari. Hanc opinionem in uniuersum absque vlla distinctione in hoc capite probabimus, sequentibus sententiis, ut eam melius explicemus, distinctione præmissa ostendemus, quo pacto Deus auxilium sufficientem omnibus offerat.*

Quædam horum locorum expositio excluditur.

Secunda.

Secunda classis testimoniorum Augustini.

Augusti.

Probat.